

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
BARNEVELD-ZUID**

04 Het geloof
in de beloften

06 Grondrechten
onder druk

10 'Den man van Maria'

Gods verlangen tot goedertierenheid

ds. P.D. den Haan, Rijssen

Met een uitzicht op het oordeel is er vreugde vanwege de belofte van de komende Messias. De profeet Micha profeteert in dezelfde tijd als Jesaja.

► '... want Hij heeft lust aan goedertierenheid'.

Micha 7:18b

Het oordeel dat hij moet aankondigen vanwege de zonden van het volk is de ballingschap. Tegelijkertijd mag hij ook de belofte van de verlossing door God bekendmaken. De vijanden van het volk zullen verpletterd worden. In die belofte horen we God spreken tot Zijn Zoon in vers 14-16. De Messias wordt

beloofd. Micha mag dus nog veel verder kijken dan de verlossing uit Babel. Hij mag ook zien op de verlossing die Christus zal aanbrengen voor al de Zijnen.

Gods goedertierenheid

Micha is in de verzen 18-20 de stem van Gods kinderen onder Israël. Als reactie op de belofte van God over de verlossing door de Messias stelt het volk van God een retorische vraag: 'Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat?' Het is een vraag waaruit de verwondering blijkt. Het volk van Israël, in het bijzonder Juda, heeft het rechtvaardig oordeel van God verdiend. Ze hebben de Heere verworpen en dienen de afgoden. Ze luisteren niet naar Gods profeten om terug te keren naar de Heere. Het oordeel is onafwendbaar. Maar wat een onuitspreklijke genade. De Heere komt in de aankondiging van Zijn rechtvaardig oordeel met de belofte van verlossing. We horen de verwondering in de beschrijving van God. Hij vergeeft de ongerechtigheid, Hij gaat de overtreding voorbij. Het oordeel komt, maar de toorn van God is tijdelijk. Waarom? Het volk zegt: 'Want Hij heeft lust aan goedertierenheid'. God heeft verlangen naar goedertierenheid. De Heere verheugt Zich in goed doen aan verloren zondaren. Hij verlangt ernaar om genadig te zijn vanwege Zijn eeuwige liefde en welbehagen. Is dat geen wonder? We hebben te doen met een genadig God, Die vol is van goedertierenheid. Het is een lofprijzing tot eer van God. Micha geeft als de mond van Gods kinderen onder het volk van Israël God de eer.

Gods verlangen

'Want Hij heeft lust aan goedertierenheid'. Vanwege het verlangen van God kan het voor de grootste der zondaren. De Heere heeft Zijn handen uitgebreid tot een volk dat Hem tegenstaat, dat wandelt op een weg die niet goed

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE BARNEVELD-ZUID

Op 22 december 2022 overlijdt oud-ouderling A. van de Kieft uit Barneveld, in de leeftijd van 93 jaar. Van 1967 tot 2016 heeft hij de gemeenten van Barneveld-Centrum en Barneveld-Zuid in het ambt gediend. Als hij in 1967 in de kerk zit en de

kerkenraad ziet binnenkomen, valt het hem op dat ouderling A. Schreuder er zo bleek uitziet. Op hetzelfde moment krijgt hij te geloven dat hij diens plaats in de gemeente eens zal mogen innemen. Hoewel de strijd daarover niet uitblijft, maakt de Heere dat ook waar en krijgt hij na verloop van tijd een grote en gewaardeerde plaats in de gemeente. Zo plaatst hij op 5 april 2008 samen met ds. C. Hogchem een gedenksteen in de in aanbouw zijnde Adullamkerk en voert hij ook het woord als het nieuwe kerkgebouw op 4 december 2008 in gebruik wordt genomen. Daarbij merkt hij onder meer op: 'Adullam betekent: toevlucht. Dat er maar vele gebrokenen en verslagenen van hart onder de prediking zouden mogen komen om hun toevlucht te mogen nemen tot die enige Rotssteen, om een steentje te mogen zijn van dat grote Godsgebouw dat in alle eeuwigheid niet zal wankelen of bezwijken'.

is (Jes. 65:2). Het gaat in de adventstijd vaak over de verwachting en het verlangen van Gods kinderen. Maar zie in deze adventstijd eens op het verlangen van God. De Heere heeft lust aan goedertierenheid. 'Of veracht gij den rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt?' (Rom. 2:4).

Hij verlangt ernaar om genadig te zijn vanwege Zijn eeuwige liefde en welbehagen.

Juist het zien op Gods goedertierenheid leidt tot waarachtige bekering. Niet alleen voor het eerst, maar ook in de dagelijkse bekering van het geestelijk leven. Wat zal het eeuwig tegen ons getuigen wanneer we geen acht slaan op Gods goedertierenheid. Dan gaan we om eigen schuldig voor eeuwig verloren.

Wat is het nodig dat de Heilige Geest ons een geloofsoog geeft om te zien. Want het zien door het geloof op Gods verlangen naar goedertierenheid werkt verwachting. Dat geeft een zondaar hoop die meent verloren te moeten gaan vanwege zijn zonden. David schrijft in Psalm 13:6a: 'Maar ik vertrouw op Uw goedertierenheid; mijn hart zal zich verheugen in Uw heil...'. Het ware adventsvolk mag vanuit de aanvaarding van Gods rechtvaardig oordeel hopen op Gods goedertierenheid. De Heere zal hen niet beschaamd laten staan. 'Zie, des HEEREN oog is over degenen die Hem vrezen, op degenen die op Zijn goedertierenheid hopen' (Ps. 33:18).

Gods Kind

Hoe is dat mogelijk? Dat God toornt over de zonden en tegelijkertijd lust heeft aan goedertierenheid? Hierin moeten we God, God laten. Hij is een eeuwige gloed bij Wie niemand wonen kan. Hij is genadig en barmhartig, ja, groot van goedertierenheid. Wat blijkt ons verstand dan klein als we hierover nadenken. Wat is God verborgen voor ons mensen. Laat u niet verleiden om al redenerend u te distantiëren van de Heere.

We kunnen beter een andere vraag stellen. Een vraag die voortkomt uit een hart vol van liefde tot God. Hoe is het mogelijk dat God, God blijft en ik eeuwig bij Hem mag leven? Hoe is het mogelijk dat Gods toorn ontbrandt tegen mijn zonden en ik Gods goedertierenheid mag ontvangen? Dat is nu mogelijk in het Kind van Bethlehem. Het Kind Dat gekomen is om Gods toorn te dragen en de gerechtigheid te vervullen. Het Kind Dat God verheerlijkt in Zijn toorn over de zonden en in Zijn lust aan goedertierenheid. Het Kind Dat door voldoening aan Gods recht Gods toorn heeft geblust en de onuitputtelijke Bron van goedertierenheid heeft geopend. Dit Kind, de Messias, vervult het verlangen van Zijn Vader om goedertierenheid te bewijzen aan verloren zondaren. Er is een fontein geopend tegen de zonde en tegen de onreinheid. Wat wordt het Kind van Bethlehem noodzakelijk, gepast en dierbaar voor zondaren die Gods oordeel mogen aanvaarden en op Gods goedertierenheid hopen.

Dan gaat de nodiging van de Zaligmaar nog uit: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'. En ze zullen komen, want de Vader zal hen trekken en de Heilige Geest zal hen leiden. Wat een wonder om bij het Kind gebracht te worden. Dan blijft er alleen lof en aanbidding over. Dan vloeit de mond over van Gods eer: 'Loof den HEERE, want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid' (Ps. 136:1). ♦

Uit:
DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN
over LUKAS 18:35-43

Zevende tekst uit Lukas 18:35-43

Vers 42: 'En Jezus zeide tot hem: Word ziende; uw geloof heeft u behouden.'

Vers 43: 'En terstond werd hij ziende, en volgde Hem, God verheerlijkende. En al het volk dat ziende, gaf Gode lof.'

Zo hebben wij dan de genezing van de blinde beschouwd. Laten we nu ook in het kort het luisterrijke gevolg van deze zaak overwegen. De tekst stelt ons dit aldus voor ogen: 'En volgde Hem, God verheerlijkende. En al het volk dat ziende, gaf Gode lof'. Het gevolg is dus tweeledig.

1. Het ziet eensdeels op de blinde zelf die nu genezen was
2. En anderdeels op het volk of de schare

Wat de blinde betreft, van hem staan twee dingen opgetekend, namelijk: hoe hij de Heere Jezus Die hem genezen had, volgde, maar ook hoe hij God verheerlijkte. Het is gepast om het laatste eerst te verklaren. Hij verheerlijkte God en daarin liepen de volgende drie dingen samen:

- Een zeer grote en bijzondere blijdschap waarmee deze arme

De genezing van de blinde Bartimeüs

mens in zijn gemoed was vervuld omdat hij het gezicht had ontvangen, en dat zó plotseling, zó onverwacht en als in één ogenblik. Zonder kosten, zonder pijn, zonder arbeid of moeite. O, toen deze mens 's morgens vroeg in de duisternis opstond, had hij immers niet verwacht dat hij zo'n blijde en voortreffelijke dag zou hebben! O, dit was gewis de blijdeste dag van heel zijn leven, nooit had hij zo'n grote vreugde gevoeld! Wat is een naarder toestand dan de blindheid? Wat is er vreugdevoller en verkwikkelijker dan te mogen zien en het aangename daglicht te aanschouwen? Immers, het licht te aanschouwen is zoet en het is de ogen goed de zon te aanschouwen (Pred. 11:7), maar nog wel duizendmaal zoeter is het licht voor iemand die het voor het eerst mag zien, na langdurige blindheid. Die vreugde en blijdschap is niet om uit te spreken.

- Maar niet alleen was deze arme man zo gelukkig en verheugd over zijn genezing, hij verheerlijkte Gód ook daarover, door Hém van ganser harte te danken voor zo'n grote weldaad. O, hij was er diep van overtuigd dat hij zelf niets tot zijn genezing had gedaan of kunnen doen. Dat hij daartoe ook van geen ander schepsel enige minste hulp had ontvangen, maar dat het alles alléén de goedheid van Christus was die hem zo wonderbaar had genezen. Daarom kon hij God de Heere over die grote weldaad en vrije genadegift dan ook niet genoeg danken.
- Ten slotte, hij verheerlijkte God ook door Hem over Zijn grote wonderdaad, aan hem zo heerlijk betoond, met al zijn macht te prijzen en te verheerlijken. O, hij zag daarin zeer duidelijk en levendig de heerlijkheid van Christus! Hij gevoelde Zijn grote macht en onbegrijpelijke barmhartigheid, waardoor hij een diepe eerbied voor Hem kreeg en groot ontzag en zo'n tedere liefde dat hij onmiddellijk begon met mond en hart God te prijzen en te verheerlijken!

► wordt vervolgd

1. Van verre gezien
2. En geloofd
3. En omhelsd

Het geloof in de beloften

ds. C.J. Meeuse, Arnemuideren

Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

Hebreeën 11:13

Hebben we vorige keer gelet op een 'van verre zien' op beloften, het gaat in Hebreeën 11 wel nadrukkelijk over een op de Messias gericht geloof. Het was toen, maar is nog, een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs van zaken die men niet ziet.

Abrahams geloof

Het geloof van Abraham steunde op Gods beloften. Die hebben hem begeleid en ondersteund. Ze gaven hem een gegronde hoop op een heerlijke toekomst. Hij verliet zijn oude vaderland om een erfdeel te krijgen in Kanaän. Hij steunde niet op het zichtbare.

Toen hij er als vreemdeling aankwam, was een grafspelonk zijn eerste bezit (Gen. 23:4). Hij was een tentbewoner die de hemelstad verwachtte, waarvan God de Kunstenaar en Bouwmeester is. Het lang wachten op de geboorte van Izak en het offeren van hem kon alleen door zicht op de grote belofte van het Zaad, Dat God hem beloofd had. De sterren mochten de grootheid ervan als een teken tonen. Van 'een verstorvene zouden er zovelen in

menigte geboren worden als de sterren des hemels, en als het zand dat aan de oever der zee is', zo lezen we in Hebreeën 11:12. Abraham zag hierachter het beloofde Vrouwenzaad Dat uit zijn zaad voortkomen zou. Dit was zijn steun op heel zijn levensweg, Hij vond grond in de trouw van God, Die Zijn beloften vervullen zou in die Ene, Wiens dag hij van ver al gezien had, zegt de Heere Jezus tegen de Joden, 'en hij heeft Hem gezien en is verblijd geweest' (Joh. 8:56).

Krijgt u ook weleens leiding door beloften? Leerde u erop steunen? Als het heilsbeloften zijn, dan hebben ze betrekking op Abrahams Zaad, de Heere Jezus Christus. Alleen Zijn komst tot u zal de vervulling brengen en in Hem zijn ze ja en amen (2 Kor. 1:20).

Sara's kracht

Laten we Sara niet over het hoofd zien. Ook zij leefde uit dit geloof en heeft daardoor 'kracht ontvangen om zaad te geven, en boven den tijd haars ouderdoms heeft zij gebaard' (Heb. 11:11). Dat is wonderlijk, om bij een bevalling zo geestelijk gesterkt te worden dat je het van genade alleen verwacht en dan van de genade die Christus verdiend heeft! Wat is het rijk als het bij een bevalling ons gaat om de komst van Christus' Koninkrijk. Dan blijft er een blijde verwachting!

Izaks ruimte

Izak heeft een betrekkelijk rustig leven geleid. Hij had een gelukkig huwelijksleven met één vrouw. Wel heeft hij samen met haar lang moeten worstelen om vervulling van de belofte en dat ging om het beloofde Zaad. Als ik denk aan de putten die de Filistijnen toegestopt hadden en de moeite die hij deed om die weer open te leggen, zie ik er altijd een teken in van het openen van

bronnen van het heil. De duivel stopt ze nog graag toe. Maar Izak kreeg een put met levend water en een put die hij 'Rehoboth', dat is 'ruimte', genoemd heeft (Gen. 26:19 en 22). Dat had betrekking op de ruimte die God hem toonde voor de vervulling van de belofte.

Izak was blind in zijn ouderdom, en dreigde de eerstgeboortezegen verkeerd weg te geven, maar God heeft in Zijn bestuur een zondige weg gebruikt om de zaken op orde te houden. Izak wordt in de Hebreeënbrief ook een 'erfgenaam van dezelfde belofte' genoemd, die 'zicht op de toekomstige dingen' had. Laten wij oog hebben voor Zijn adventsverwachting. Niet zijn, maar Gods bestuur zorgde voor de vervulling, en ruimte kreeg hij alleen door Gods genade. Zie daarin een boodschap voor ons. Zoek nog de opening van de bronnen van het heil en verwacht vervulling van Gods belofte niet door eigen inzicht, maar van Gods bestuur.

Jakobs Silo

Ook Jakob is in de Hebreeënbrief een 'erfgenaam van de belofte' genoemd. Hij spreekt tot Farao over 'de jaren des levens mijner vaderen in de dagen hunner vreemdelingschappen' en zegt dat hij hun leeftijd niet bereikt heeft (Gen. 47:9). Hij toont daarmee dat zij verder keken dan aardse macht en heerlijkheid. Bij de zegeningen die hij op zijn sterfbed uitsprak, heeft hij een vergezicht op de komende Vrededorst, als hij tegen Juda zegt: 'De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelen zullen de volken gehoorzaam zijn' (Gen. 49:10).

Moet dit getuigenis van de aartsvaders ons niet leren dat men toen al eenzelfde geloof beoefende als wij nodig hebben: door de beloofde Messias uitzien naar een beter vaderland dan hier op aarde? ♦

► wordt vervolgd

Grondrechten onder druk

Zomaar opeens kan je oog erop vallen. Hoe heilzaam de Tien Geboden zijn. Er is helemaal niets te bedenken dat goed is voor de mens, dat niet terug te voeren is op die heilzame Woorden. Aanvullingen zijn niet nodig, en zouden zelfs afbreuk doen.

P. Schalk, Veenendaal

Wat een verschil met de wetgeving in Nederland. Zeker, veel wetten zijn gericht op het goede voor de burgers van ons land. Maar er zijn ook heel wat wetten die juist niet nuttig zijn, of die zelfs verwerpelijk zijn. Denk aan allerlei wetgeving op medisch-ethisch gebied, of als het gaat over de zondag, of over kwesties van leven of dood.

Formeren

In dit verband is het heel spannend wat er gebeurt nu D66 en CDA bezig zijn een nieuwe regering te formeren. Ongetwijfeld proberen ze een aantal lastige knopen te ontwarren, rond wonen, stikstof, klimaat en asiel. Interessant om te zien wat ze allemaal hebben opgeschreven.

Maar, inmiddels zijn er ook heel wat thema's die niet zijn opgeschreven, maar die wel spelen in de Tweede Kamer. Dat gaat dan over wetgeving die in de maak is, of zelfs over de grondwet die aan de orde wordt gesteld. De voorbeelden liggen voor het oprapen. Want terwijl de formerende partijen zich opsluiten om een positieve agenda op te schrijven, nemen de partijen in de Tweede Kamer de gelegenheid te baat om

allerlei proefballonnen (opnieuw) op te laten. Zo is plotseling de transgenderwet weer in beeld, terwijl die in de vorige kabinetsperiode grondig was aangetast. En de embryo-kweek staat ter discussie, omdat men embryo's – en let op: dat is menselijk leven – wil gebruiken voor onderzoek om ze daarna te vernietigen.

Grondrechten

Bovendien wordt er gemorrelt aan de grondwet. De grondwet is eigenlijk de

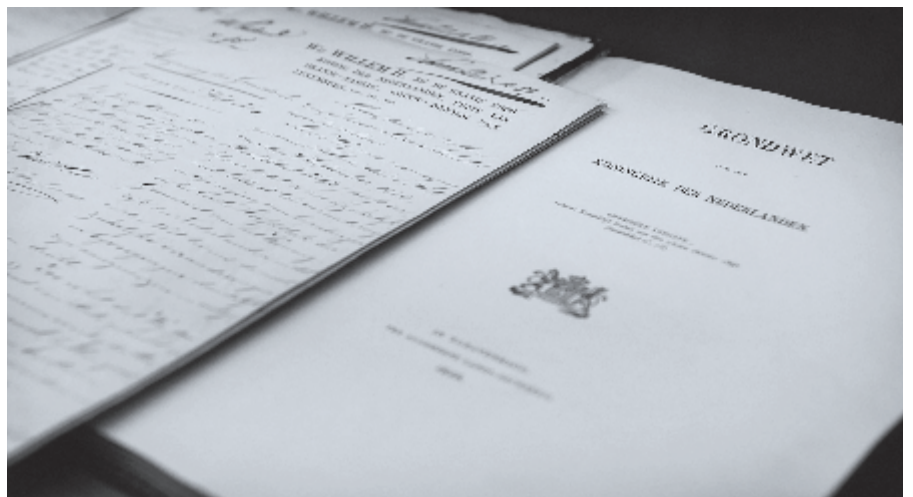
belangrijkste wet van een land, want in de grondwet staan de basisregels voor het staatsbestuur en de grondrechten van burgers beschreven. Veel belangrijker: de grondwet beschermt de burgers tegen een te opdringerige staat. Daarom zijn er allerlei vrijheden van burgers in geregeld, zoals de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van godsdienst, de vrijheid van vereniging, de vrijheid van onderwijs, en noem maar op.

Onze Nederlandse grondwet begint met een algemene bepaling, die als volgt luidt: 'De Grondwet waarborgt de grondrechten en de democratische rechtsstaat'. En dan volgen de artikelen, (uiteraard) eerst Artikel 1, met de overbekende woorden: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan'.

In het politieke debat wordt regelmatig uitgestraald dat artikel 1 het belangrijkste grondrecht is. De rede-nering is dan dat dit artikel toch niet voor niets op nummer 1 staat. Maar zo is de grondwet niet opgebouwd. Grondrechten staan naast elkaar. Dat is soms lastig, als er een keuze gemaakt moet worden.

Schuren en botsen

Regelmatig komt het voor dat er 'gewone' wetten en grondwetsartikelen met elkaar schuren of zelfs

► Er wordt gemorrelt aan de grondwet.

botsen. Voorbeelden uit de corona-periode waren indringend aanwezig, zoals het wel of niet de hand geven door de ouderling van dienst, het vieren van het Heilig Avondmaal, of de aantallen kerkgangers die tot een dienst werden toegelaten. Dat schuurde nadrukkelijk met de vrijheid van godsdienst. Of denk aan de 'minder-minder uitspraak' van Wilders, waarbij de vrijheid van meningsuiting stond tegenover het verbod op discriminatie.

Het kan ook gaan over grondrechten die tegen elkaar botsen. Onlangs kwam een VVD'er met een motie om Artikel 1 van de grondwet te stellen boven Artikel 23. Het anti-discriminatieverbod zou dan gaan boven de identiteit van de school. De indiener had er ook moeite mee dat scholen hun eigen religie als de enige ware beschouwen. Dat zou discriminatie zijn. Toen Chris Stoffer van de SGP om een hoofdelijke stemming vroeg, heeft de indiener besloten om uitstel van de stemmingen te vragen. Zou hij toch in de gaten hebben dat zo iets staatsrechtelijk helemaal niet kan?

Bewaken

Het is niet de eerste aanval op Artikel 23. In de verkiezingsstrijd bleek hoe broos het bezit van de vrijheid van onderwijs is. Zomaar opeens stond het op de politieke agenda. En zeker, voordat een grondwetsartikel wordt aangepast, is er een langdurig traject nodig, waarbij een dergelijke wet eerst door Tweede en Eerste Kamer moet worden aangenomen, en daarna nogmaals met een tweede meerderheid.

Hoe dan ook, er staat spanning op het grondrecht van vrijheid van onderwijs. Dat vraagt iets van alle betrokkenen, zowel in de politiek als in de samenleving. Maar ook wij allen zijn hierbij aan zet. Misschien met heldere bewoordingen vanuit scholen en organisaties, maar ook door de kerken en voor iedereen persoonlijk. Door pal te staan voor de vrijheid van onderwijs, door de identiteit van de scholen heel serieus te nemen, en door gebed of het pand bewaard mag blijven, ook als er een nieuw kabinet komt. En dan niet in eigen kracht. ♦

Een eerste afscheidsrede

ds. C. Sonneveld, Poederloijen

En het geschiedde na vele dagen, nadat de HEERE Israël rust gegeven had van al zijn vijanden rondom heen, en Jozua oud geworden en welbedaad was, zo riep Jozua gans Israël, hun oudsten en hun hoofden en hun richters en hun ambtslieden.

Jozua 23:1-2

Afscheidsredes zijn vaak indrukwekkend. Lees bijvoorbeeld de laatste woorden van Paulus tot de ouderlingen van Efeze (Hand. 20:17-38). Niet minder indrukwekkend is de rede die Jozua heeft gehouden tot de oudsten van het volk.

Jozua spreekt goed van de Heere

Er zijn inmiddels ruim 25 jaar verlopen sinds de intocht in Kanaän. Jozua is oud geworden (vers 1b), wellicht bijna 110 jaar. Nog eenmaal wil hij de oudsten toespreken. Het eerste wat opvalt is dat Jozua goed van de Heere spreekt. Dat moeten Gods kinderen en knechten ook maar doen. De oude leider wijst niet op zichzelf, maar op Hem Die de volken voor Israël heeft verdreven (vers 3). God Zelf heeft hun het land ten erfdel geschonken en Jozua heeft het mogen uitdelen (vers 4). De overblijvende inwoners zal God ('Elohim') ook verdrijven (vers 5). Is Hij niet de Getrouwe ('Jehova')? Jozua spreekt goed van Hem.

De meerdere Jozua doet dat ook. Christus spreekt goed van Zijn Vader en schenkt Zijn volk het beste deel. Hij kocht dat met Zijn bloed en maakt het hun bekend door Zijn Geest. De snoeren zijn hun in lieflijke plaatsen gevallen.

Jozua roept op tot trouw aan de Heere

Jozua vermaant de oudsten ook. Hij wil dat zij de wet van Mozes stipt onderhouden (vers 6). Zijn geestelijk testament bestaat dus niet uit allerlei

nieuwigheden. Het is eenvoudig de oude waarheid die hij nogmaals met kracht aan het hart legt. Horen we dat? Niet staan naar nieuwigheden, maar blijven bij de Schrift! 'Heb acht op uzelf en op de leer; volhard daarin...' (1 Tim. 4:16).

En verder? Buig niet voor de afgoden en noem zelfs hun namen niet (vers 7). Vermeng u niet met de inwoners van Kanaän. 'Waar je mee omgaat, word je mee besmet', nietwaar? Trek daarom geen ongelijk juk aan met een ongelovige (2 Kor. 6:14). Christus en Belial kunnen niet samengaan. Wat zegt Jozua nog meer? Hang de Heere aan en heb Hem lief, ook als ik er niet meer ben (vers 8 en 11). Het gaat immers om een hartelijke gehoorzaamheid. Toen en nu!

Jozua waarschuwt voor de toorn van de Heere

Aan het einde van zijn toespraak wijst Jozua op de ernstige gevolgen van ontrouw en afgoderij. Kennelijk heeft een mens dat nodig: niet alleen lieflijke aansporingen, maar ook ernstige waarschuwingen. We zijn zo traag en koppig, net als een ezel. We hebben niet alleen liefdekoorden nodig, maar ook stokslagen. Ontrouw zal leiden tot grote schade (vers 12-13). Ontrouw is een zware zonde tegen de Heere (vers 14). Gods toorn zal ontbranden en Zijn goede woorden zullen terugslaan als een boemerang (vers 15-16). Zijn verbondswraak zal zijn als een hel in de hel. Zo eindigt Jozua. Wat een afscheidsrede! Neem het ter harte! ♦

De vorming van het geweten

W. Fieret, Leerdam

Opvoeding wordt terecht ook wel gewetensvorming genoemd. Hoe wordt het geweten gevormd?

Uit "De heilige oorlog" en van mevrouw Sitskoorn leerden we dat alles wat we zien en horen iets met ons doet. Het heeft invloed op de wording van ons 'zijn'. De vele, vaak tegengestelde prikkels, hebben schakelgedrag tot gevolg. Denk nog even terug aan de vraag van Augustinus: 'Als je naar het theater gaat, heb je dan een ander gezicht dan wanneer je naar de kerk gaat?' Dat is schakelen. Welke betekenis heeft het geweten hierbij?

Snelwegen

Een collega van professor Sitskoorn, hoogleraar E.A.M. Crone, legt uit hoe informatie in onze hoofden verwerkt wordt. Ze vergelijkt de hersenen van jonge kinderen met een bos. Daarin zie je allerlei kronkelpaadjes, sommige wat breder, andere wat smaller. Als een bepaald weggetje vaak bewandeld wordt, wordt dat groter. Ze noemt het zelfs na verloop van tijd een vierbaansweg. Die is invloedrijk. Onze jonge kinderen leren thuis, op school, op de zondagsschool, in de kerk, veel uit de Bijbel. Dat kronkelpaadje wordt een snelweg. Wat een zegen. Die informatie die vanuit de Bijbel komt, is eenduidig. Bij het ouder worden ontstaan er andere, bredere paden. Misschien zelfs wel snelwegen.

Voetius

Wat zie ik, wat hoor ik, waarvoor zet ik mijn oor- en oogpoort open? Daarbij speelt het geweten een belangrijke rol. Wat is ethisch en moreel acceptabel? Het is daarom niet te verwonderen dat ook theologen uit het verleden veel aandacht aan

gewetensvorming hebben besteed. Professor Gisbertus Voetius heeft in zijn boek "Praktijk der godzaligheid" een hoofdstuk gewijd aan dit onderwerp. Gewetensvorming is heel wat anders dan opvoeden met bepaalde gewoonten of tradities. Het moet, zo schreef hij, 'op de juiste wijze geleid en gevormd worden door het Woord van God. Steunend op dit Woord als het enige fundament spreekt het geweten een eerlijk oordeel uit over het zedelijk goede of kwade van menselijke verrichtingen'.

Calvin schreef over de rechterstoel van het geweten, waarbij hij onderscheid maakte tussen absolute en middelmatige onderwerpen. Iets soortgelijks deed Voetius eveneens in zijn boek. Hij wees op een teer en een bijgelovig geweten. Als iemand een teer geweten heeft, is dat een goede zaak. Het geweten kan ook bijgelovig of enghartig functioneren. Dat wees hij af.

► Er zijn veel vanzelfsprekendheden verdwenen.

Niet alleen regels

Met het oog op gewetensvorming is Bijbellezen in deze digitale wereld meer nodig dan vroeger. Het onlangs gepresenteerde 'Deltaplan voor vruchtbaar Bijbellezen' is daarom een zinvol initiatief. Er zijn immers zoveel vanzelfsprekendheden verdwenen. Het geweten moet niet alleen gevormd worden door het poneren van een aantal regels. Daarmee helpen we onze jongeren niet. Calvin en Voetius kunnen met hun onderscheiding tot voorbeeld zijn.

We keren terug naar de uitleg van professor Crone. Met haar toelichting kun je stellen dat in het geval iemand vaak beelden onder ogen krijgt waarop veel geweld te zien is, het gedeelte in de hersenen dat te maken heeft met geweld sterker wordt. Bij het bekijken van erotische films gebeurt hetzelfde.

Beelden kunnen echter ook een positieve uitwerking hebben. Als we iets zien over hulp aan de naaste of activiteiten van het deputaatschap Bijzondere Noden, werkt dat stimulerend.

Begrensdheid verdwijnt

Naar aanleiding van het bovenstaande is duidelijk dat de eenduidigheid in de opvoeding sterk verminderd is. Zoals we in het vorige artikel schreven: er is een grote concurrent bijgekomen als medeopvoeder. Die heeft ook invloed op de gewetensvorming. De 'oude' boodschap van ouders, kerk en school is slechts één zienswijze naast vele andere.

Stephan Holthaus schrijft in "Stroomopwaarts in een nieuwe eeuw" dat door de nieuwe manier van denken en doen de mens het besef van begrensdheid is kwijtgeraakt. Alles is mogelijk en toegestaan. Raken we gewend aan een grenzeloos leven waarin alles kan en mag?

Augustinus zag in gewenning gevaar. Hij gebruikte daar beelden bij: regendruppels vormen een rivier en tarwekorrels vullen een schuur.

Hoe gaan we in dit verband met onze jongeren vandaag de dag om? Daarover de volgende keer meer.

► wordt vervolgd

1. Psalm 2:7-8
2. **Psalm 40:8**
3. Psalm 85:8-10
4. Psalm 130:5-7

Het verlangen van de Zoon

ds. G. Hoogerland, Kruiningen

Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven.

Psalm 40:8

In Psalm 40 profeteert David, onder zijn voorbeeld, van Christus' vernedering en verhoging. In vers 7 spreekt Christus tot Zijn Vader, zoals blijkt uit Hebreeën 10:5-7.

Christus spreekt van de ongenoegzaamheid van de offers van het Oude Testament en ook van Zijn afzondering en bekwaamaking tot Zijn Middelaarswerk. Hem zijn de oren doorboord (zie Ex. 21:6), als een teken dat Hij bereid is Zijn Vader te dienen en gewillig alles te volbrengen wat moest worden volbracht.

In vers 8 verklaart Christus Zijn gewilligheid en gehoorzaamheid om te dienen met de woorden: 'Toen zeide Ik: Zie Ik kom'. Wat in Psalm 2 als het besluit van de Vader wordt bekendgemaakt, wordt in Psalm 40 door de Zoon in volkomen overgave ingewilligd.

Hiermee betuigt Christus dat Hij verlangt om Zijn Middelaarswerk aan te vangen. De deugden van Zijn Vader zijn door ons geschonden. Hij begeerde die op te luisteren. Door de offeranden van stieren, kalveren en lammeren konden die deugden niet worden verheerlijkt. Het recht moest voldaan worden door betere offeranden. De ziel die zondigt, die zal sterven (Ezech.18). Dat eiste Gods recht. En dat kon door geen dier worden overgenomen. Daarom moest de Zoon van God, als Plaatsvervanger, in Zijn lichaam en ziel de straf op de zonde, die wij verdiend hebben,

komen dragen. In die plaatsvervanging droeg Hij de straf die ons de vrede aanbrengt. Zo lief had Hij de deugden van Zijn Vader, dat Hij uitriep: 'Zie, Ik kom!' Die uitroep klonk al in de eeuwigheid, toen Hij Zich Borg stelde. Maar nu maakt Hij dat verlangen in deze wereld bekend.

Gelost en verlost

Met deze uitroep betuigt Christus ook het verlangen naar Zijn bruid. Die kreeg Hij van Zijn Vader. Maar die moest in de tijd gelost en verlost worden. Gelost of vrijgekocht door vervulling van de wet en betaling van hun schuld. De Middelaar hunkerde ernaar om dat grote werk te volbrengen, zoals eens Boaz hunkerde om Zijn lossingswerk te volbrengen en daardoor Ruth tot zijn bruid te verkrijgen. Daarvoor is de prijs niet te hoog. Gewillig en vrijwillig komt Hij die prijs opbrengen. De bruid moest ook verlost worden. Namelijk uit de heerschappij van de duivel en de banden van de zonde. Christus hunkerde ernaar om die strijd aan te binden. Om satan de kop te gaan vermorzelen, zoals was gesproken in de moederbelofte, satans gevangenis te openen en de kluisters van de zonde te breken.

Wie is toch die bruid, waarnaar Hij zo verlangt en voor wie Hij begeert te komen naar deze aarde in diepe vernedering? Het zijn Adamskinderen, die naar Hem niet zoeken en vragen. Vijanden van God en van genade. Doorbrengers en albedervers. Abram hoorde ertoe, die een afgodendienaar was. Mozes, die een doodslag beging. Rachab, die een hoer was. De overspelige Simson. De goddeloze Manasse. Paulus, de vervolger. En u, kind des Heeren! Vul uw naam en toenaam zelf maar in.

Gewillige Dienstknecht

'Zie Ik kom!' Daar ligt een volk in de overtuiging van zonde door de wet. Veroordeeld, vervloekt, strafwaardig, buitengesloten. Hoor hun bange noodgeschrei. 'Is er nog, o groot Ontfermer, is er voor een nare kerner, voor een schreier nog gehoor? Al mijn offers zijn tekort. Tranen, werken, gebeden, belijdenissen, voornemens. Alles tekort! O, hoor dan de stem van deze gewillige Dienstknecht: 'Zie, Ik kom!' Ik kom om te doen wat u nooit meer kunt. Om te betalen wat u nooit meer kunt opbrengen. 'Ik kom! Zie, hier ben Ik, zie, hier ben Ik'. O, hoor Zijn gewilligheid!

De Zaligmaker geeft de zekerheid ervan te kennen door te verwijzen naar de Schrift. De rol des boeks. Dat is het Oude Testament. Daarin spreekt Hij, Die niet liegen kan. De Auteur daarvan, de Heilige Geest, getuigt van Zijn komst. In de moederbelofte klinkt reeds dat getuigenis en elke bladzijde van de Schriften van het Oude Testament is een getuigenis van Zijn komst.

O, neem die rol des boeks. Daarin vindt u alles over Mijn Persoon, Mijn hoedanigheden, Mijn Namen, ambten, naturen, staten en weldaden. En dat alles is beschreven voor u, arme van geest, bedroefde, verlatene, veroordeelde. Juist voor u. Mijn liefde en ijver brandt. Vervloekt de wet u? Ik draag die heilige wet in 't binnenst' ingewand. Ik voldoe die wet en ontwapen die van zijn vloek. Drukt u de schuld? Ik ben het Wiens lichaam toe bereid is om als offer voor uw schuld verteerd te worden in de vlam van Gods toorn, om uw schuld te voldoen. Hebben wij werk voor deze gewillige Knecht? ♦

‘Den man van Maria’

J. van 't Hul, Lieren

En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd Christus.

Mattheüs 1:16.

Elke jaar rond deze tijd wordt in vele kerkdiensten zijn naam genoemd, Jozef. Toch gaat het zelden echt over hem, over deze Jozef, ‘den man van Maria’.

Jozef is iemand die slechts in de marge van het Kerstevangelie zijn plaats heeft. Het lijkt erop dat hij er niet zo toe doet, want hij komt slechts terloops voor. Over Jozef wordt meestal in de derde naamval gesproken. Hij is alleen maar ‘de man van Maria’, of anders gezegd: de man van Jezus’ moeder. Op het eerste gezicht is hij hier de man in de kantlijn, zeker niet de hoofdpersoon.

Wat weten we van Jozef? Hij is afkomstig ‘uit het huis Davids’ (Matth. 1:18; Luk. 1:27; Luk. 3:23). Hij is een vertegenwoordiger van het huis van koning David. Calvijn zegt: ‘Jozef heeft echter niet eens een huisje te Jeruzalem, de koninklijke residentie’. Jozef woont dus niet in de stad van koning David, maar in het verachte Nazareth, een dorp waar volgens Joodse leidslieden nauwelijks iets goeds uit kon voortkomen (Joh. 1:47). Nazareth ligt ergens tussen de heuvels van Galiléa, het land van de duisternis en van de schaduwen des doods, zei Jesaja al (Jes. 9:1). Daar was nog nooit een profeet vandaan gekomen. In Galiléa woont geen volk van God, zeggen ze in Jeruzalem. Daar heerst niet de vreze des Heeren, want de wet wordt er met voeten getreden.

Een rechtschapen mens

Wat weten we over Jozef nog meer? Hij is niet rijk, misschien zelfs arm, maar hij verdient als timmerman wel een eerlijke boterham. Hij is ondertrouwd met Maria, ook uit Nazareth. Jozefs moeder kennen we niet, zijn vader heet Jakob, schrijft evangelist Mattheüs.

Wat we ook nog over deze Jozef weten, is dit: hij is een eerlijk en rechtschapen mens. Jozef houdt zielsveel van zijn Maria, maar hij kan wachten. Hij mag dan ‘ondertrouwd’ zijn, hij kent zijn plaats. Jozef wil ook wel, net als de meeste mannen, zijn vrouw aankleven en tot één vlees zijn, maar hij weet de grenzen. Gods gebod is hem heilig. Ondanks hun ondertrouwd zijn, hebben Jozef en Maria geen lichamelijke gemeenschap met elkaar gehad. Dat heeft de Heilige Geest hen geleerd (Gal. 5:22). De kanttekening zegt het kuis en kies: Jozef heeft Maria niet tot zich genomen. Ze leven nog niet samen, hokken niet.

Jozef en Maria zijn dus ‘ondertrouwd’. De huwelijksceremonie ontbreekt nog, maar die zal spoedig plaatsvinden. Wij zouden zeggen: ze zijn nog niet getrouwd, maar wel verloofd, met

dit verschil dat binnen het Joodse huwelijksrecht het ondertrouwd paar reeds juridisch door een huwelijkscontract aan elkaar verbonden was. De ondertrouw was even vast en heilig als die van een huwelijk. Het ondertrouwd-zijn kon alleen door een scheidbrief worden ontbonden (Deut. 24:1). Ontrouw gold als echtbreuk. Degene die binnen deze verbintenis de ander ontrouw was, mocht zelfs gestenigd worden (Deut. 22:22-29).

Isaïc da Costa ziet hier een parallel met de andere Jozef, die uit het Oude Testament, de zoon van Jakob en Rachel: ‘Vooreerst kwamen beide Jozefs door hun heilige, kuise gemoedsgesteldheid in moeilijkheden. Ten andere onderwees God beiden door dromen. Ten derde kwamen beiden in Egypte. En uiteindelijk ontvingen beiden van God een groot voorrecht. En gelijk er nu bij de geboorte van Jezus een tweede Jozef was, zo was er ook bij Jezus’ dood een derde Jozef, die ook één ziel was met de beide anderen - Jozef van Arimathéa’.

Een uitgeschakeld mens

Mattheüs 1:18 zegt dat Jozefs verloofde Maria zwanger wordt bevonden, en wel van de Heilige Geest. En daarmee beginnen de raadsels in het leven van deze stille Jozef. Dat Maria zwanger is, vertelt zij hem niet, maar dat wordt hem vanzelf duidelijk. Dat Maria nog steeds een reine maagd is en dat haar zwangerschap een werk van de Heilige Geest is, daar kan Jozef niets van bezien, natuurlijk niet. De geboorte van een kind is al een onverklaarbaar wonder, laat staan een geboorte die ‘uit de Heilige Geest’ is.

Maria is zwanger omdat de Heilige Geest over haar gekomen is, omdat de kracht des Allerhoogsten haar moederschoot overschaduwde had (Luk. 1:35). Maria is de enige vrouw die ooit als een onreine een vlekkeloos Reine voortbrengt. De goede Geest heeft Zijn schaduw

Jozef lijkt een meegaand mens te zijn, een eenvoudige en stille man. Hij hoeft niet op de voorgrond te staan.

over de maagd laten vallen, maar Jozef weet van niets. Hij is niet de verwekker, en is geheel onkundig. Maria wordt 'de begenadigde onder de vrouwen' genoemd, Jozef heet niet 'de gezegende onder de mannen'. Alles wat Jozef weet is dit: Maria verwacht een kind, terwijl zij niet 'samengekomen waren'. Hoe zal dit wezen? Hoe leg je zoiets uit?

Maria wordt moeder, maar Jozef wordt geen biologisch vader. Maria draagt een kind onder het maagdelijk hart, een zoon, die de Zoon des Allerhoogsten zal worden genoemd. Het kind heeft de menselijke natuur aangenomen, maar het zal God als Vader hebben, het zal Gods Zoon genoemd worden. Jozef staat straks bij de burgerlijke stand wel ingeschreven als man van Maria en zal naar de wet de vader van Jezus zijn. Samen worden Jozef en Maria Jezus' ouders genoemd (Luk. 2:41, 48), maar naar de natuur is vader Jozef slechts een peetvader. Jezus' Vader woont niet in Nazareth, maar in de hoge hemel. Het is het wonder aller wonderen.

Een Godvrezend mens

Jozef is niet in- maar uitgeschakeld, aan de kant geschoven. Hij heeft niets tot stand gebracht; het is allemaal buiten hem omgegaan. En hij verstaat ook nog helemaal niets van de dingen die des Geestes Gods zijn. Wat een raadselen in het Godsbestuur voor deze godvrezende Jozef. Wat een knopen in het leven van deze stille timmerman.

Jozef lijkt een meegaand mens te zijn, een eenvoudige en stille man. Hij hoeft niet op de voorgrond te staan. Jozef is, zo zegt Calvijn, 'een gaaf en godvrezend mens'. Maar, hoe gaaf en hoe godvrezend Jozef ook mag zijn, als hij ontdekt dat zijn verloofde moeder moet worden is, is

hij ontsteld, diep bedroefd. Maria zal hem ontrouw zijn geweest, overspel gepleegd hebben.

Hoe anders? Overspel, daar staat steniging op. Wat anders? 'Jozef nu, haar man, alzo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaarlijk te schande maken, was van wil haar heimelijk te verlaten' (Matth. 1:19).

Jozef heeft alle recht om zijn overspelige verloofde aan te klagen bij de priester. Maar, hij kan 't niet en doet 't niet. Jozef is een zachtmoedig man en neemt geen wraak. Hij neemt zich voor Maria stilletjes te verlaten, en haar op die manier te laten weten dat hij haar de scheidbrief bezorgt. Zo hoeft hij Maria niet publiekelijk te beschuldigen en denkt hij alle ophef te vermijden. Jozef heeft Maria nog steeds lief, hij is bezorgd over haar goede naam. Hij nagelt haar niet aan de schandpaal, maar doet er het zwijgen toe. Jozef is een edel mens.

Een gehoorzaam mens

Maria zwijgt. Ze doet geen poging om haar Jozef te overtuigen van de Goddelijke oorsprong van haar zwanerschap. Dat moet God Zelf doen. En God doet 't ook. Want een engel komt in een droom tussenbeide: 'En alzo hij (dat is Jozef) deze dingen in den zin had, zie, de engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, gij zone Davids, zijt niet bevreesd Maria, uw vrouw, tot u te nemen; want Hetgeen in haar ontvangen is, Dat is uit den Heiligen Geest. En zij zal een Zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten JEZUS; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden' (Matth. 1:20, 21).

Goddelijke ontferming riep hem terug van de weg waarin hij zichzelf tegen zijn verloofde had opgezet, zegt Kohlbrugge. Straks mag Jozef de weg achter het Kindeke gaan, gehoorzaam aan de Heere, samen met Maria, helemaal naar Bethlehem, de familiestad: 'En Jozef ging ook op'. ♦

► Jozef is afkomstig uit het huis van David. Hij woont echter niet in de stad van koning David, maar in het verachte Nazareth.

1. Belangrijk in de praktijk
2. Goede opvatting van de Bijbel
3. Centrale plaats van Christus
4. Wezen en bediening
5. **Betekenis van de Heilige Doop**

Betekenis van de Heilige Doop

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Een doopdienst is in de regel de enige dienst waarin er kleine kinderen in de kerk zijn. In de gemeente is er veel meeleven met de betrokken ouders en gezinnen in deze indrukwekkende momenten.

Het doopformulier gaat terug in de tijd. Het spreekt over Abraham. Hij leefde 2.000 jaar vóór Christus. Het gaat ook over Petrus en de preek die hij op de eerste Pinksterdag hield. Maar wij leven nu; nog weer 2.000 jaar daarna. Wat betekent de Heilige Doop voor het kind dat gedoopt wordt?

Dicht bij Gods genade

Aan ieder die gedoopt wordt, bevestigt de HEERE Zijn verbond. Er wordt water gesprengd. Dat water is een voorbeeld van de verlossing in Christus' bloed. Deze verlossing zal de Heilige Geest toepassen. De doop is daar een zegel van. Zo zeker als de dopeling het water ontvangt, zo zeker zal God al Zijn uitverkorenen tot Zich trekken. Wat is het een bijzonder voorrecht om zo dicht bij Gods genade te worden gebracht! 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE' (Ezech. 33:11). In deze woorden zweert God als het ware een eed. Zo wordt in de doop de noodzaak én de mogelijkheid van dit genadewonder heel persoonlijk bevestigd. God heeft geen lust in de dood van goddeloze mensen, maar in hun bekering en behoud. Bent u, ben jij gedoopt? Sta dagelijks

stil bij het liefdewerk dat de Heere aan je ziel besteedt. Hij is het waard om Hem lief te hebben en te gehoorzamen. Alles wat daarvoor nodig is, is bij Hem te verkrijgen. 'Opent uwen mond; eist van Mij vrijmoedig, op mijn trouwverbond; al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig'.

Opdracht voor het nageslacht

Waarom wordt elk kind van de gemeente gedoopt? Dat is Gods bevel (Matth. 28:19). Deze Goddelijke opdracht betreft óók de kinderen. 'Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen, die daar verre zijn, zo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal' (Hand. 2:39). Want aan het genadeverbond is een bijzonder kenmerk verbonden. De Heere schenkt de zaligheid in de lijn van de geslachten. Hij heiligt het nageslacht. Hij zet elke volgende generatie apart van de wereld. Opdat onze kinderen de Heere zullen zoeken en dienen. Want uit hen wil Hij Zijn gemeente vergaderen en Zijn Kerk bouwen. De Bijbel leert niet dat onze kinderen bij de doop al kinderen van God zijn. Ook niet dat ze dat worden door de doop. Dat we gedoopt zijn, geeft ons ook geen meerwaarde boven een

ander. We hebben wedergeboorte nodig. Dat is een innerlijke genade. Deze werkt God naar Zijn welbehagen. Zonder deze genade gaat ook een gedoopte voor eeuwig verloren. De doop is uitwendig. Met dit teken en zegel bevestigt de Heere de band met kerk en verbond. Zo ernstig en welmenend is dus de uitwendige roeping. Zo dichtbij brengt de Heere de bediening van Zijn verbond. Dit voorrecht is zo groot. Zou je hart er niet onder verbreken? Zou het je niet als een smekeling aan Zijn voeten brengen? Om je verlorenheid Hem te belijden en alles alleen van Hem te verwachten?

Praktische aansporing

Dat je gedoopt bent, betekent veel. De Heere heeft beloofd dat Hij uit de kring van de gedoopten Zijn Kerk zal vergaderen. Ouders en opvoeders: leg dit aan de harten van uw kind(eren). De vragen uit het boekje van Ledeboer kunnen hierbij als leidraad dienen (zie kader). Breng de doopdienst regelmatig in herinnering. Spreek met de kinderen over de preektekst of de dooptoespraak. Moedig hen aan om de Heere te zoeken. Hij heeft beloofd het gebed van kinderen te zullen verhoren. In het dankgebed van het formulier looft de Kerk God dat Hij 'ons en onze kinderen door het bloed van Uw lieven Zoon Jezus Christus al onze zonden vergeven' heeft. Het geloof van Góds kind is hier zo sterk, dat ze hún kinderen erin mogen meenemen. Inderdaad, het formulier legt hier een hoge standaard. Het is nodig dat dit oprechte en levende praktijk mag zijn, ook in onze tijd. Denk eens aan de eer en het welbehagen van de HEERE. Neem de kinderen van u of van de gemeente eens in gedachten. 'Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe' (Ezech. 36:37). ♦

► slot

Een wegbereider voor Christus

ds. C.J. Meeuse

uitg. De Banier; 165 blz.; € 16,95.

Wie in kort bestek wil weten wie Thomas Hooker is, kan goed terecht in het boekje "Een wegbereider voor Christus". Ds. C.J. Meeuse volgt de levensloop van deze puriteinse schrijver vanuit Engeland via Nederland naar Amerika. Hij tekent zijn invloed op kerkregering en overheid en gaat vervolgens in op zijn theologie.

Net als zijn schoonzoon, de bekende Thomas Shepard, legde Hooker veel nadruk op de noodzaak van een doorleefde ellendekennis. Alleen in de weg van hartelijke boetvaardigheid komt er plaats voor Christus. Dat betekent niet dat een zondaar voorwaarden moet vervullen om voor het Evangelie in aanmerking te komen. Het betekent juist dat hij alle voorwaarden en geschiktheden moet verliezen, zo betoogt Hooker in zijn boek "De ware

zielsvernederen en heilzame wanhoop". In de ware overtuiging (het werk van Gods Geest!) verliest een mens al zijn rechten en aanspraken. Hij komt ertoe zijn vonnis te aanvaarden en wordt het eens met God, ook als Deze hem naar de hel zou sturen. Die laatste uitdrukking gaat volgens sommigen te ver. Zelfs de man die het boek vertaalde, Jacobus Koelman, uitte zijn kritiek erop. Koelman zag hier invloeden van Jean de Labadie. Persoonlijk ben ik van mening dat Hooker op dit punt geen recht wordt gedaan. Wat hij bedoelde, was niet anders dan wat een zeker dichter deed zeggen: 'Gij zijt eer-, ik helle waardig. Zijt Gij met mijn doem gediend, zoek Uw eer; ik heb 't verdiend'. Wie daarvan gruwet, heeft Hooker nooit begrepen.

Ds. Meeuse eindigt zijn mooie boekje met leerzame citaten. Ze laten Hooker zien als een herder die verloren zondaren in een rechte weg zocht te brengen aan de voeten van Christus. En is dat niet wat wij allen nodig hebben?

ds. C. Sonneveld, Poederloijen

Gods hand over de burg, De burg bewaard

facetten uit de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente te Middelburg

W.M. Sturm

uitg. Van Velzen; 432 blz.; € 27,50;

bestellingen via wmsturm@kliksafe.nl

Met de verschijning van het derde deel van de serie "Gods hand over de burg" kwam het drieluik over de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente in Middelburg gereed. Voor auteur W.M. Sturm betekende dit de afronding van een levenswerk. Ruim 25 jaar geleden vroeg de kerkenraad of hij wilde meewerken aan een herdenkingsboek. Dat dit er drie zouden worden, kon hij toen niet bedenken. Nu mag het resultaat er zijn in de vorm van een prachtige trilogie.

"De burg bewaard" beschrijft de periode van 1951 tot 2025. In deze 75 jaar werd de gemeente gediend door zeven predikanten. Het waren verschillende arbeiders als het gaat over hun karakter en talenten, maar ze bouwden allen op hetzelfde fundament. Die grond werd door ds. W. Hage in zijn afscheidspraak kernachtig verwoord: 'Christus en Die gekruisigd'.

De ambtelijke arbeid mocht tot zegen zijn. De schrijver weet op een treffende manier veel van het geestelijk leven in het boek te

verweven. Daaruit wordt duidelijk dat de bevinding van Gods kinderen nauw verbonden is met de ambtelijke bediening van Gods knechten.

We lezen over de laatste avondmaalsgang van ouderling Joannes de Kok onder ds. L. Rijksen, waarbij hij mocht ervaren dat de begeerte van de Zaligmaker naar hem groter was dan omgekeerd. Onder een preek van ds. G.A. Zijdeveld over het gebed van Manasse werd de latere ouderling A. de Muynck krachtadig stilgezet. Een opmerking van deze predikant tijdens een bezoek aan Jannetje Poppe was het middel dat de zondelast onhoudbaar en de Middelaar haar dierbaar werd. Een preek van ds. E. Venema over Zondag 22 betekende voor oud-ouderling J. Maljaars een bevestiging van wat hij in de nacht ervoor had doorleefd. Ook over de zegen onder het ambtswerk van de drie laatste predikanten staan zaken beschreven.

In het Voorwoord van de kerkenraad lezen we over het wonder dat de Kerk nog steeds bestaat, om Jezus' wil. Dat geldt ook voor de Middelburgse gemeente. Moge de God van het voorgeslacht betonen Dezelfde te zijn in het nageslacht. Hij bouwt, draagt en bewaart!

ds. S. Maljaars, 's-Gravenpolder

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Aalst, 's-Gravenzande en Hoogeveen, ds. D. de Wit te Kesteren; te Emmeloord, Gouda en Wageningen, ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk; te Kalamazoo (Michigan, VS), ds. M.T. Al-Chalabi te Hilversum; te Kapelle-Biezelinge, ds. H. Brons te Moerkapelle;

te Klaaswaal, ds. P.J. de Raaf te Boskoop; te Kruiningen, ds. G. van Manen te Elspeet; te Rilland-Bath, ds. P.J. de Raaf te Boskoop; te Ouddorp, ds. C.A. van Dieren te Uddel; te Sioux Center (Iowa, VS), ds. E. Hakvoort te Norwich

(Ontario, Canada); te Sioux Falls (South Dakota, VS), ds. H.A. van Zetten te Nieuw-Beijerland.

BEDANKT

voor Oosterend (Texel), ds. A.J. de Waard te Urk; voor Puttershoek, ds. P.J. de Raaf te Boskoop.

Berichten

DE SAAMBINDER EN DANIEL

Deze editie van De Saambinder wordt ook verspreid onder de abonnees van ons jongerenblad Daniël. En alle abonnees van Daniël krijgen een exemplaar van De Saambinder toegestuurd. Waarom doen we dit, waarom geven we zo veel goede artikelen gratis weg? Om u te dienen. Om jou de weg te wijzen. En om elkaar te helpen.

Heeft uw gezin nog geen abonnement op De Saambinder? Geef u op als abonnee, deze week, dit jaar nog. We hebben elkaar nodig. Mail naar info@desaambinder.nl of bel met: 0348-489900.

Tijdens de morgenbijeenkomst is er een speciaal kinderprogramma, hiervoor graag vooraf opgeven. Voor de kleinsten is er een crèche aanwezig. Voor meer informatie of opgave kinderprogramma en crèche, zie www.israeldag.nl of bel 0348-489929. Dit jaar is er een oliebolactie t.b.v. Ebenezer Home, zie de website.

ZANGAVONDEN

Aadorp - Kerk Geref. Gemeente Wierden-Aadorp, Albardastr 14, do. 18 dec., 19.30 uur, samenzangavond m.m.v. Jaco Engbers, Dirk van Losser en Jerko Slots, orgel

Aagtekerke - Kerk Geref. Gemeente, Prelaatweg 17, do. 18 dec., 19.30 uur, gem. koor De Lofstem en kinderkoor Klein maar Dapper; collecte voor een nieuwe rolstoelbus voor De Boog in 's-Gravenpolder.

Beekbergen - Dorpskerk, zat. 20 dec., 19.30 uur, mannenkoor Jubilate Deo, Gerard Harbers, orgel m.m.v. instrumentalist; samenzang vanaf 19.15 uur; leiding ds. K. Boeder.

Berkenwoude - Kerk Geref. Gemeente, zat. 20 dec., 19.30 uur, kinderkoor De jonge lofstem, gem. koor Met hart en stem, jongerenkoor Cantica Nova m.m.v. instrumentalist; meditatie ds. M.L. Dekker.

Dordrecht - Grote Kerk, do. 18 dec., 20.00 uur, jongerenkoor Loïs, mannenkoor Elim, kinderprojectkoor Shaloom,

Cees van der Hart, orgel; spreker Evert Barten (JBGG); kaarten via website Peter Wildeman; collecte voor JBGG.

's-Gravenzande - Westerkerk, vr. 12 dec., 19.30 uur, meditatie ds. G.J. van Aalst, met bijdragen van verenigingen, kinderkoor, gem. koor, orgel en dwarsfluit; collecte evangelisatie eigen gemeente.

Hardinxveld-G'dam - Kerk Geref. Gemeente, Buitendams 118, do. 18 dec., 19.30 uur, psalmzangkoor Tehilla (Alblas-serdam), kinderkoor Harpe Davids (Hardinxveld); meditatie: ouderling Van Barneveld; opbrengst voor het werk van Liesbeth Damen in Zimbabwe.

Nieuwerkerk a/d IJssel - Herv. Kerk, Kerkgang 3, zat. 20 dec., 19.30 uur, mannenkoor Selah. (Capelle a/d IJssel) en gem. koor Laudem Dei (Puttershoek), vanaf 19.30 uur samenzang; collecte voor deputaatschap Bijbelverspreiding (toegang vrij).

Werkendam - Bethelkerk, Sigmondstr. 47, zat. 20 dec., 19.00 uur, mannenkoor Door Eendracht Verbonden, jeugdkoor Asaf, jongerenkoor Cantilena, Jaap Boer en Willem den Boer, orgel; leiding ds. H.J. Agteresch; collecte voor evangelisatieposten in Tilburg en Breda.

Zoetermeer - Vredekerk, Zwaardslootseweg hoek Europaweg, zat. 13 dec., 19.30 uur, kinderkoor De Jonge Licht-husklanken en kinderprojectkoor m.m.v. instrumentalist; meditatie ds. J.B. Zipp; collecte voor de zending

JAARLIJKE ISRAËLDAG

Op dinsdag 30 december organiseert het Deputaatschap voor Israël de jaarlijkse Israëldag in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Tricht-Geldermalsen (Laan van Leeuwenstein 10). Aanvang is 10.00 uur (inloop vanaf 9.15 uur). Het thema is: 'Doorgeven van dé Boodschap'. Tijdens de hoofdlezing zal D. Philips vertellen hoe dit gedaan wordt via zorg en diacoonaat in Ebenezer Home (Haifa). Ds. I.L. Zöld neemt ons mee naar de Bijbelstudiemomenten in Budapest. Tijdens de middagbijeenkomst (13.30 uur) vertelt ds. T. Jamison hoe de Woordverkondiging in Jaffa/Joppe gestalte krijgt. Ook is er een verhaal voor de kinderen.

Kerkdiensten

ZONDAG 14 DECEMBER 2025

Aagtekerke 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Alblasserdam** 9.30 uur ds. M.H. Schot en 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 (H.D.) en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 (H.A.) en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. W. de Jong; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Burgh-Haamstede** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 13.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Den Haag-Scheveningen** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Den Helder** 19.00 uur ds. J. Kroon; **Deventer** 14.30 uur ds. J. Beens; **Dinteloord** 14.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Doetinchem** 9.30 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Enter** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; **Gorinchem** 14.30 uur ds. F. Mulder; **Gouda** 14.45 uur ds. G.W.S. Mulder; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur stud. L.J. van den Berge; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars;

's-Gravenzande 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Houten** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** 15.30 uur ds. G. van Manen; **Kamperland** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00 uur stud. K.L. Blok en 15.30 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Janse; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 15.30 uur ds. M. Karens; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. P.C. Vlot en 18.00 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. K. Boeder; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Hofman; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. B. Labee; **Moerkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Nieuwe-Tonge** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Nieuwer Ter Aa** 15.15 uur ds. J. IJsselstein; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 16.00 uur ds. H. Hofman; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur stud. K.L. Blok; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oosterland** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Oostkapelle** 15.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Opheusden**

9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppeendoes** 19.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Ouddorp** 19.00 uur stud. W. van Ee; **Oude-Tonge** 15.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur stud. D. de Jong; **Poortugaal** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Poortvliet** 14.30 uur ds. M. Blok; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 19.00 uur ds. A. Schot; **Spijkenisse** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Sprang-Capelle** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Stolwijk** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur stud. W. van Ee; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardinghe** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 18.30 uur ds. W. Mouw; **Wageningen** 9.30 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur ds. J.B. Huisman;

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 14.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.30 uur stud. K.L. Blok; **Westzaan** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Wierden-Aadorp** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Woerden** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. A.T. Huijser.

DINSDAG 16 DECEMBER 2025

Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J.J. Hoogerbrug.

WOENSDAG 17 DECEMBER 2025

Aalst 19.30 uur ds. D. de Wit;

De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Goes** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Kamperland** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Marknesse** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Meeuwen** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Nunspeet** 19.30 uur ds. A. Schot; **Poederloijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortvliet** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Vlaardingen** 15.00 uur ds. J.M. Evers; **Zwolle** 19.30 uur ds. F. Mulder.

DONDERDAG 18 DECEMBER 2025

Nieuw-Beijerland 14.00 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; **Oppeendoes** 19.30 uur ds. W. Harinck; **Ouddorp** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rijssen-Zuid** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; **Soest** 19.30 uur ds. W.A. Zondag; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. W. Mouw;

Tholen 13.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 DECEMBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

...en ik zal in het huis des HEEREN blijven in lengte van dagen.
Psalm 23:6b

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn geliefde oud-amtbroeder

J. Smit

Van 1992 tot 2017 heeft hij onze gemeente met de liefde van zijn hart en met de hem geschonken gaven mogen dienen, eerst negen jaar als diaken en daarna als ouderling. Het was zijn liefste werk om de dienst des Heeren aan jong en oud aan te prijzen. Na zijn ambtsperiode bleef hij zeer op de gemeente betrokken en mocht hij anderen de weg wijzen, ook tijdens de periode van zijn ziekte.

De Heere sterke en ondersteune zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en Hij heilige deze roepstem aan onze harten.

Namens de kerkenraad,
Ds. S. Maljaars, preses
J.C. de Waal, scriba

's-Gravenpolder, november 2025

AB STRESSONRUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust?
Doorbreek die cirkel en ervaar rust!

Gratis online workshop
'Weg met je onrust!'
15 januari | 10.00 uur
Jouw eerste stap naar
rust en ontspanning!

tel. 06-25081102

De begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Advertenties

Zojuist verscheen ten bate van:

**STICHTING OOST-EUROPAHULP
GEREFORMEERDE GEZINDTE (SOEGG)**

Naäman
ons ten voorbeeld gesteld

Geb. 140 pag.
15,90
Excl. 4,50 verzendkosten

Ds. J.J. Hoogerbrug
NAÄMAN
Ons ten voorbeeld gesteld

De genezing van Naäman de Syriër behelst voor ons een leerrijk beeld hoe een zondaar rein wordt van de melaatsheid der ziel. Dit wordt op verklarende en toepassende wijze in deze 7 overdenkingen aan de lezer ten voorbeeld gesteld.

Als u dit boek bestelt via:
A.J.L. Paul (voorzitter SOEGG)
Tel. 06-48703909
Email: ajlpaul@kliksafe.nl
komt de opbrengst ten goede aan: SOEGG

SOEGG
Stichting Oost-Europahulp
Gereformeerde Gezindte

Timotheos

Als gemeente kennismaken met ons werk?

Ons werk in Malawi geeft ons de mogelijkheid om Gods Woord te brengen in de levens van vele kinderen en hun families.

Wij maken dit werk graag zichtbaar in uw gemeente. Bijvoorbeeld tijdens een zondagsavond, JV-avond, ouderenmiddag of gemeentedag.

Stichting Timotheos ✉ info@timotheos.nl
NL57 RABO 0161 4855 02 RSIN/ANB: 850882990

Neem gerust contact met ons op

HELP CUBANEN AAN BIJBELS ONDERWIJS!

'Ik vergeet nooit dat ik op 16-jarige leeftijd voor het eerst in aanraking kwam met de cursus over de christelijke geloofsleer!'

NL65 RABO 0301957363
o.v.v. 'Najaarsactie'

De SEZ herzielt en actualiseert haar schriftelijke Bijbelcursussen. Eenvoudig, betrouwbaar en praktisch onderwijs uit Gods Woord.

SEZ Sociale Evangelische Zending
www.sez.st

TRADITIONELE OUDEJAARSSAMENZANG
D.V. MAANDAG 29 DECEMBER

Toegang vrij! • Ger. Gem. Opheusden
m.m.v. Betuwse Bovenstengroep
Organist: Pieter Heykoop • 19.30 uur
Meditatie: Ds. W. Mouw
Collecte: Noodhulp Moldavië

Catharijnekkerk Heusden
Burchtstraat 2, 5256 EB Heusden

OP WED NAAR
KERST

Ardin van Herwijnen | Orgel
Anne-Maureen Gelleijne | Piano
Samenzang & instrumentale muziek

D.V. MAANDAG 22 DECEMBER 2025
19.30 UUR

Algehele leiding door ds. C. Sonneveld
Collecte voor Stichting Joseba
Entree: volwassenen €5,- & kinderen t/m 12 jaar €2,-
Gratis koffie, thee & lekkers tijdens de pauze!
Ticketverkoop via www.naarhetconcert.nl

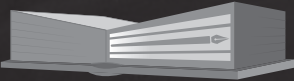
Voor onze school in Nunspeet zoeken wij een betrokken en enthousiaste

INVALLEERKRACHT

Kijk op stuijvenbergschool.nl/vacatures

 Ds. A. van Stuijvenbergschool

 Ds. G.H. Kerstenschool
Borssele

Kom jij ons team versterken?

Een managementassistent(e)
is welkom voor 2 dagen of 16 uur verspreid over de week.

Stuur je brief uiterlijk D.V. 15 december, hopelijk tot snel!

Kijk voor meer informatie op
WWW.KERSTENSCHOOL.NL

Sollicitatiegesprekken worden gepland D.V. 18 december tussen 10.00 - 15.00 uur.

KLEYN GROUP

Vacature

Verkoper bij Kleyn

Word verkoper bij Kleyn en bouw mee aan jouw en ons succes!

Neem contact op met Pieter Dave Kroon:

☎ +31 6 29048623
✉ pdkroon@kleyn.com

werkenbijkleyn.nl

Begrafenisonderneming
sinds 1982 — *de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg	0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838
Barendrecht	0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begrafenisondernemingdejongh.nl | www.begrafenisondernemingdejongh.nl

OUD-ALBLAS (Z-H) te huur!
Nieuw luxe vakantiehuisje! P/wk. of
 tijdl. (bijv. ter overbrugging). Vaar-/ vis-/
 fietsgebied. Ca. 4 personen:
 huisalblas@gmail.com / 06-25107987

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

06 - 36 29 43 14
 wiltraamdecoratie.nl

Wij zoeken

**EEN ENTHOUSIASTE
 INVALLEERKRACHT
 VOOR GROEP 8**

Kom werken op
 De Olijfboom in
 Capelle a/d IJssel

- De vacature ontstaat m.i.v. maart - zomervakantie DV voor 2 dagen per week
- Meer info is te vinden op: www.olijfboomcapelle.nl

Welkom!

Reformatische Basisschool
De Olijfboom

D'

**Voor maar
 €1*
 per nummer!**

Maak ook kennis met Daniël!

**Word NU
 abonnee**

danielonline.nu/abonnee

WUUR

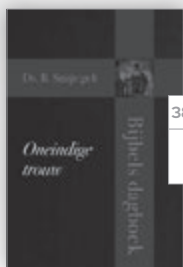
Jeugd

De Saambinder

* Deze actie is geldig t/m D.V. 3 januari. Kijk op de website voor meer info en de actievoorwaarden.

Oneindige trouw

Ds. B. Smijtegelt

Uit zijn nagelaten geschriften zijn
366 dagboekstukjes samengesteld.

384 pagina's

21,95

Bestel bij uw boekhandel
of via debanier.nlde
banier
UITGEVERIJ**Waardevol eindejaarscadeau****'Gelijk een schaap', M. Henry, weekboek**

Ps. 101-125. Vanaf 23 dec. in bkh.

Uitgeverij De Ramshoorn

www.ramshoorn.nl**EmergoPlus** groeit, doe je mee?We zoeken een **Accountmanager**.Als accountmanager ben je
gespecialiseerd in sales, verkoop en
klantencontact. Ben je woonachtig in
Midden/Zuid-West Nederland/ Zeeland?Dan zien wij jouw reactie graag
tegenmoet. Kijk op onze site voor de
vacature. www.emergoplus.com**Welcura**

Unieke begeleiding bij autisme

Wij begeleiden kinderen, jongeren
en volwassenen met autisme, en hun
netwerk. Thuis of op de woonlocaties.
We werken vanuit een reformatorische
levensovertuiging, met oog voor
identiteit en vertrouwen in groei.

Er zijn weer appartementen op onze
woonlocatie Baernehof in Barendrecht
beschikbaar voor begeleid wonen.
Informeer naar de mogelijkheden!

Meer weten?

Kijk op welcura.nl of
neem contact op via
info@welcura.nl

Ruimte
om te
leven.

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk

Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -**Boekhandel****De ZONNEBLOEM**

Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)

033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

**Reformatorische Psychologenpraktijk
Nederland** biedt identiteit bewuste
behandeling en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediatie en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten

0344 - 667042 of info@rpnederland.nlwww.rpnederland.nl**Bureau
Mark.**Psychosociaal therapeut
mark@bureauamark.nl+31 (0)6 53 29 69 57
bureauamark.nl

Certificering

Nieuw verschenen!**In Hem gefundeerd**Geschiedenis van de Ger. Gem. te Aalst
1922 - 2022

100-jarige geschiedenis van onze gemeente.

Met achterin acht persoonlijke verhalen
van hen die de gemeente hebben mogen
dienen, waaronder de broers Govert en
Hannes Schalk en vader en zoon Hendrik
en Cees Bauman.

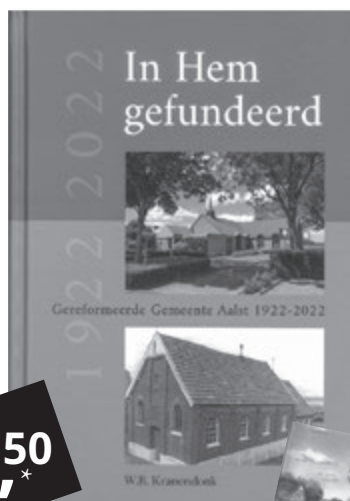
Geschreven door W.B. Kranendonk

Bestellen via:boek@gergemaalst.nl**Geld overmaken naar:**

Ger. Gem. Aalst

NL19 RABO 0310 3630 47

o.v.v. naam, adres + boek kerk

€22,50*

€11,95
€10,50*

* Koopt u ook het kinderboek
De weg der vromen, dan betaalt u
slechts €32,50. Prijzen zijn exclusief
verzendingkosten.

Hoeflon groeit, groei jij mee?

We zoeken een **Meewerkend Voorman**
die meewerkt én het team ondersteunt
op de assemblagelijnen, een **Junior
Product Manager** die marktbehoeften
vertaalt naar slimme productontwikkeling,
een **HR-adviseur** die onze collega's en
organisatie laat groeien en een
Area Sales Manager die ons
internationale dealernetwerk versterkt
en nieuwe marktkansen benut. Kijk
voor meer vacatures en bij interesse op
werkenbijhoeflon.com

**Praktijk
den Uijl**

✓ HULPVERLENING

✓ COACHING

✓ TRAINING

✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nlwww.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekers

Ophalen in Aalst bij:

- Hans Beverloo, Beatrixstraat 27, tel. 06 - 42 312 363
- Wim van Horssen, Hambloksestraat 44, tel. 0418 - 67 37 41

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **6**

Dé expert van budget tot maatwerk!

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs! 399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels** en **stoelen** voor **kerk**, **vergaderzaal** of **consistorie**.

Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit** en **jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

Vergaderen op een sfeervolle en rustige locatie nabij Rotterdam? Welkom in **De Veldschuur!**

Vraag vrijblijvend een offerte aan via info@develdschuur.com of bel 06 2205 0396.

MfN-registermediator nodig?
vanweelden-mediation.nl | 0318-250105

100 % online behandeltraject mogelijk

Vast in een **Pornoverslaving?**

Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en
neem contact op!

www.mediorah.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

"De studenten zijn zo
hongerig naar Gods Woord
dat geen enkele afstand
hen tegenhoudt."

John Phiri, trainer voorgangers Zambia

**Elke euro brengt het
Evangelie dichterbij**

SCAN EN DONEER

net wereldwijd
bijbelgetrouw
onderwijs

netfoundation.nl/help-voorgangers
NL08 RABO 0126 9306 19

**Helpt u Caroline
lesgeven?**

Juf worden, daar droomt de 7-jarige Caroline van. In gedachten staat ze al voor de klas met een schoolbord vol letters. Maar Caroline is door haar ouders verlaten. Haar 78-jarige overgrootmoeder kan nauwelijks voor haar zorgen. Voor meisjes als Caroline is christelijk onderwijs onmisbaar. Dankzij uw gift krijgen zij onderwijs, horen over de Heere Jezus én hebben een toekomst. Misschien wel als juf...

Uw gift is welkom op
NL74 RABO 0335 3074 50
of via de QR code.

Doneer
**4 kinder-
bijbels** voor
€ 25

Stéphanos
www.stephanos.nl

ANBI of sponsor een
kind voor € 25
per maand

Vit. C kauwtablet van Neolife:
een gezond snoepje voor kinderen en
volwassenen! Ideaal als zuigtablet bij een
zere keel. December-aanbieding
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Dinsdag 16 december 2025
Tijdrede SGP Ederveen
Ds. G. Beens
19.30 uur | geb. GGiN
Hoofdweg 187 Ederveen

rudolph tekst.

creatief en strategisch tekstschrijver

De kern raken. *Dat is het hele verhaal.*

Inhoud telt. Van missie tot brochure en van kernwaarden tot
website. Voor bedrijven en (al dan niet identiteit-gebonden)
organisaties. Bel 06 5148 6551 voor een kennismaking.

Rudi van Dijk
rudolphtekst.nl

Specialist in vloertegels, wandtegels en PVC vloeren

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | info@kroontegels.nl | kroontegels.nl

(Ambts) kostuums

een gevarieerde en
stijlvolle collectie
voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
www.denengelsmanenvandriel.nl

Wil jij van betekenis zijn voor mensen
met een verstandelijke beperking?
Brouwer Psychologen is op zoek naar:

Gedragdeskundige

Orthopedagoog of psycholoog

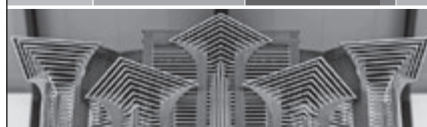
Kesteren, 12-16 uur per week
Rijssen, 12 uur per week

Kijk op www.brouwerpsychologen/werken-bij-brouwer of bel naar:
0180 - 426955

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

■ NIEUWBOUW
■ RESTAURATIE
■ OVERPLAATSING
■ ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

**Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.**

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

de
Verrassing
samen vakantie vieren

**Wanneer zien
we u op Texel?**

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl

**Te huur in Woerden: overbruggings-
appartement, 1e verdieping.**

Gemeubileerd 2-kamer appartement,
voor tijdelijke overbrugging, voorzien
van keuken, badkamer en wasmachine.
In het groene hart, midden in de polder.

Direct beschikbaar. Voor interesse:
06 15571045

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Bekijk de videoboodschap
van Dokter Silvia

bijzonderenoden.nl/saambinder

Diaconale hulp
in de Dominicaanse Republiek

*"Ik werd ziek van al dat leed.
Ik moest iets doen. Wij zijn
immers instrumenten van Gods
barmhartigheid te midden van
alle ellende."*

Dokter Silvia helpt gezinnen in
de Dominicaanse Republiek met
medische zorg. Voor velen is het
leven hier heel zwaar. Kinderen
raken ondervoed en volwassenen
werken als loonslaaf. Namens de
Gereformeerde Gemeenten steunen
we het werk van Dokter Silvia.

Helpt u ook mee?

Met € 20,- kan ze op pad om een
gezin te voorzien van medische zorg,
onderwijs en godsdienstonderwijs.

Doneer met de QR-code
of via NL52 INGB 0000 3074 47
o.v.v. Dominicaanse Republiek

de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop, Alblasserdam:**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:

Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door
middel van een abonnement van de Christelijke
Bibliotheek voor blinden en slechtzienden
(cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

Leidsman Jezus

Adventsweken, Kerstdagen, Nieuwjaarswensen... Elk jaar dezelfde vraag voor jou en mij: wie is je Leidsman?

John, de schrijvende pelgrim

Vloeken of bidden?

Na de nare dromen denkt John nog een poos na. Over school en over zijn vrienden. En over vloeken. Vloeken is iets vreemds, vindt hij. Toen hij maandag uitschool kwam, liep hij langs het huis van de timmerman. Hij is klokluiden en gaat altijd 's zondags naar de kerk.

O ja, de timmerman is een vrome man. Maar maandag sloeg hij met de hamer op zijn duim en... vloekte. Geschrokken was John weggerend. Dat ruwe mannen vloeken vindt hij niet vreemd, maar iemand die elke zondag naar de kerk gaat... nee, dat past niet. Vloeken en duivel, dat zijn twee woorden die bij elkaar horen, maar vloeken en vrome mensen niet. Huiverend kruipt John dicht tegen zijn slapende broertje aan. Hij is blij dat zijn vrienden hem nu niet zien. Na de nare dromen zou hij nu liever bidden dan vloeken.

Bidden? Nee, bidden heeft hij nog nooit gedaan. Ten slotte valt hij in een onrustige slaap. Eindelijk is de nieuwe morgen gekomen. De morgenzon schijnt vrolijk het kamertje binnen op de losgewoelde deken. John springt uit bed en kijkt naar buiten. In de verte ziet hij de vertrouwde toren van Elstow, net als anders. Hij haalt diep adem en geeft zijn broertje blij een stomp.

Alle bangheid van de nare dromen over reuzen en draken is verdwenen. Reuzen en draken zijn veranderd in vriendelijk wuivende boomtakken met geurende bloesem.

Boze vloeken en nare kreten in prachtig zingende vogels.

'Heeft u ook werk voor een ketellapper? Heeft u een reparatie voor mij?' Al zingend loopt John door het glooiende landschap tussen Elstow en Bedford de huizen langs.

Zo, dit is tenminste beter dan de hele dag op een schoolbank zitten, denkt hij tevreden. Hij heeft leren lezen en schrijven en nu is hij vaders knecht geworden. Vader Bunyan repareert potten, ketels en pannen en wordt door iedereen gewoon ketellapper genoemd. Hij vindt het prima dat John kan lezen en schrijven en hem nu helpt bij het ketellappen. ♦

02

Hoe herken je een waar kind van God? Ledeboer geeft vier antwoorden: 1. Die Jezus mag kiezen tot zijn Leidsman; 2. Die de Heere de hand wil geven; 3. Die van Boven is geboren (dus: wedergeboren); 4. Die de zonde mag bestrijden. Lees zijn gedicht 'Afstand van het kwade' en zoek die antwoorden op.

Afstand van het kwade

- *Moeder zegt: die God beminnen, moeten afstaan van het kwaad; niemand komt de hemel binnen, die niet in Zijn wegen gaat.*
- *Zij, die Jezus mogen kiezen tot de Leidsman van hun jeugd, moeten 't werlds goed verliezen, dat hen op die weg niet deugt.*
- *Die de Heer' de hand wil geven, leven ook zichzelf niet meer, kunnen niet in 't kwade leven; dienende een and're Heer'.*
- *Die van Boven zijn geboren, hebben ene nieuwe zin; gaan voor eeuwig niet verloren, komen eens de hemel in.*
- *Die de zonde mag verwinnen en bestrijden in Gods kracht, gaat de hemel juichend binnen, waar de Heiland op hem wacht.*

De woorden klinken een beetje ouderwets, daar heb je gelijk in. Maar ondertussen is de boodschap geldig tot vandaag toe. Hoor maar, ik vat de inhoud samen in de taal van nu:

Strijd tegen de zonde, breek ermee. Zoek Gods leiding als je jong bent. Is Jezus al je Leidsman? Aards geluk zal je nooit vooruithelpen, de wereld laat je hart leeg. Wedergeboren mensen kunnen niet meer in de zonde leven. Zij krijgen een nieuw verlangen: verlangen naar God. Daarom wordt alles anders in hun leven. Als ze sterven, hebben ze een eeuwige toekomst bij de God van Naomi en van Ruth.

Ruth kreeg een nieuwe Leidsman. 'Uw volk is mijn volk en uw God mijn God (Ruth 1:16). ♦

Leestip: Ruth 1

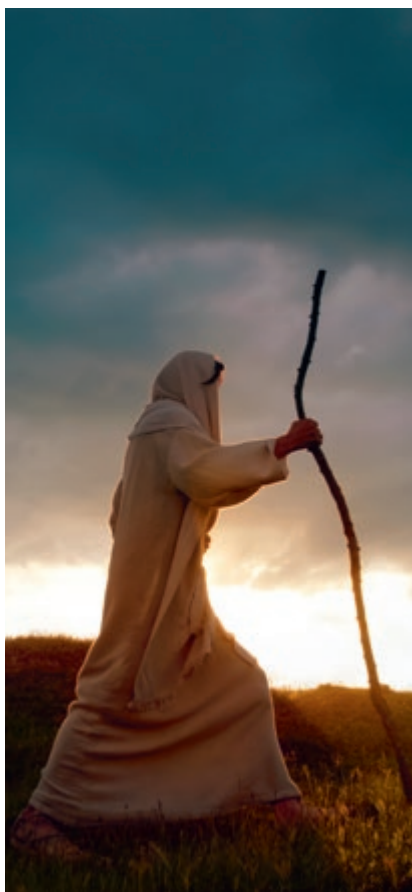
► De keus van Ruth

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

Onver- hoorde gebeden

*Hoe moeten we denken
en spreken over
onverhoorde gebeden?*

Niet ongehoord

De onbekende profeet en dichter van Psalm 94 'bidt God dat Hij wraak doe over de tirannen en goddelozen, die hij hier beschrijft, hun aanwijzende Gods voorzienigheid in het scheppen en regeren der wereld, en hij troost de godzaligen met de hulp en verlossingen die de Heere gewoon is den Zijnen te bewijzen'.

Deze woorden schrijven onze kanttekenaren als inleiding boven Psalm 94. En één van die troostvolle lessen vinden we in die vraag uit vers 9a: 'Zou Die het oor plant, niet horen?'

De vraag stellen, is haar beantwoorden. De eeuwige God schiep de mens met oren en Hij is een horend God. Daarmee stellen we dat er geen 'ongehoorde' gebeden zijn. Maar terecht spreken we wel over onverhoorde gebeden.

Het bekendste voorbeeld is Mozes, die tot zijn God bad: 'Laat mij toch overtrekken en dat goede land bezien, dat aan gene zijde van de Jordaan is, dat goede gebergte en den Libanon!' (Deut. 3:25). Voor de vervulling van dit gebed heeft Mozes driemaal veertig jaar geleefd. Daarvoor heeft hij geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden. Veertig jaar is hij balling geweest in een vreemd land na de ontdekte poging zijn verdrukte volk te helpen. Met dat doel heeft hij op Gods bevel het volk uit Egypte geleid en ontelbaar veel moeiten doorworsteld en verdragen. Heeft hij geen recht om het land der belofte in te gaan? Dringend is zijn bede: "Laat mij toch overtrekken en dat goede land bezien, dat aan gene zijde van de Jordaan is, dat goede gebergte en den Libanon!"

De blindgeborene die het gezicht kreeg, sprak: 'En wij weten dat God de zondaars niet hoort (verhoort, BL); maar zo iemand godvruchtig is en Zijn wil doet, dien hoort Hij' (Joh. 9:31). Echter de man die zoveel gebedsverhoringen kende, een man die met God sprak zoals iemand met zijn vriend spreekt, is niet ongehoord maar niet op dit gebed

verhoord. 'Het grootste levensverlangen van de grote man Gods wordt afgewezen', schrijft ds. F. Bakker (1919-1965). Mozes mag buigen en kan God niets ongerijmds toeschrijven. Integendeel, hij had zich de vervulling van zijn bede onwaardig gemaakt toen hij eens sloeg tegen de rots in plaats van ertegen te spreken.

Niet vruchteloos

We willen daar nog iets aan toevoegen: geen enkel gebed dat in waarheid is opgezonden, is vruchteloos. Ook het onverhoorde gebed niet. De bovengenoemde ds. Bakker schrijft in het prachtige boekje 'Gebedsgestalten' daar rake dingen over. Juist in onverhoorde gebeden 'werkt de Heere het meest op de eeuwigheid aan'. Daarin krijgt Christus ook zoveel waarde. De meerdere Mozes werd niet alleen het aardse Kanaän ontzegd toen Hij buiten de poort werd geworpen, maar doorleefde plaatsbekledend aan het kruis van Golgotha ook de uitsluiting van het hemelse Kanaän.

Hoe onbegrijpelijk Gods wegen ook kunnen zijn, de Heere bestuurt het altijd (in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid) tot eeuwig welzijn voor Zijn Sion. Mozes kreeg niet het aardse Kanaän te betreden maar hij mocht ingaan in het hemelse Kanaän. We kunnen indenken dat het onuitsprekelijk heerlijker is geweest. Het Kanaän hier beneden was door het zo vaak wegzwerende en eigengereide volk (waartoe hij zelf behoorde) geen paradijs. Maar de gemeenschap met God in Christus, daar waar de zeven Geesten voor de troon zijn, is onuitsprekelijk zalig.

Lezer(es), reist u naar dat betere vaderland om met Mozes voor de verhoorde gebeden eeuwig te danken en – in de woestijn van dit leven – te getuigen dat de onverhoorde gebeden leerden buigen? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.